

L'HORA NOVA

INGENUAMENT

El President de Catalunya s'ha avençat a assenyalar el termini del seu mandat, en circumstàncies, per cert, excepcionals i difícils per al nostre país. No cal escatir la interpretació que cabria donar a l'article 39 de l'Estatut, perquè la decisió del President té una significació de fermesa quan fa constar, amb la seva nota, que no es presentarà a la reelecció ni l'acceptarà. Gairebé tota la premsa ha tributat un acte de simpatia a Lluís Companys, com a justa interpretació dels sentiments i del fervor que inspira a tots els catalans. Serà el Parlament català el què, en última instància, haurà de resoldre tan delicada qüestió. Si, com insinua el President, cal atènyer-se a les circumstàncies, que a cada instant donen l'home adient, l'elecció tindrà una major responsabilitat. D'altra manera, de poder ésser vençuda la resistència de l'home que ho ha sacrificat tot per a servir Catalunya en uns moments de veritable prova, la feina ja és feta, perquè el poble unànimement ja s'ha pronunciat, i el Parlament podrà obrar sense vacil·lacions. No cal dubtar un instant de què l'actitud definitiva de Lluís Companys obeirà als dictats de la seva consciència i que no serà pas per eludir un nou esforç el que el decidirà a deixar, si ve el cas, el lloc de més responsabilitat. Bé prou ens ho diuen les seves manifestacions contingudes en la famosa nota, en dir que des del seu lloc de ciutadà serà el més fidel col·laborador del nou President i el seu Govern, i del Govern de la República, sense reserves. Companys no abandonarà Catalunya; si el perdem com a President, serà un ardit lluitador en defensa de la causa antifeixista i de les llibertats del poble de Catalunya.

ALFIL

L'ESPANYA DEL SEGLE XX

Sota el domini de la plutocràcia i del militarisme

XXIV

Pels nostres governants no passa el temps; per ells la història d'Espanya va seguint, seguint, com segueix una malaltia crònica que no es cura ni mata. Ni davant del gran conflicte europeu se'ls obren els ulls. Així veiem que abans d'arribar a les eleccions generals anunciades pel Govern Romanones, per al dia 9 d'abril de l'any 1916, es decreta, d'una manera fulminant, el cesse de l'Urzaiz com a ministre de Finances. Després es fa la consulta (?) al cos electoral, i el resultat, a excepció de Catalunya, ha estat tan favorable a la situació liberal com podia esperar-se de l'eficàcia dels procediments ja emprats per anteriors ministres de la Governació. La pressió oficial a favor dels «enca-sellats» ha fracassat només a Catalunya, perquè la força dels partits d'ací no sols no recolza en el favoritisme ministerial, ans encara s'alimenta i es nodreix d'uns sentiments racials que mantenen viva la protesta contra la política centralista.

Tot just fa quatre mesos de la formació del Ministeri liberal i ja s'ha de practicar una reforma a fons en la seva composició. Surten dos titulars i altres canvien de cartera. Probablement, de crisis com aquesta, en Romanones en plantejarà ben sovint. La família és tan llarga i tan exigent....

Sobre Espanya hi gravita l'aventura del Marroc i amb intermitències pren actualitat tot el que allí s'hi actua. Es parla ara d'unes entrevistes que el general Jordana ve celebrant amb el Raisuli, al Fondack. Segons la versió oficiosa aquestes activitats són el preludi d'esdeveniments falaguers. Però l'opinió pública no s'enganya: sap que l'atracció que es practica ara a l'Àfrica surt molt cara a l'Estat espanyol, ja que a més d'aguantar un exèrcit d'ocupació, ha de mantenir les «Mias», formades de soldats moros, i hom té el convenciment que la nostra diplomàcia es mostra molt esplèndida en mantenir i subvencionar gran nombre de famílies cabilenyes. Així mateix ningú no ignora que la importació espanyola a l'Àfrica, en els pobles de la zona d'ocupació, està molt per des-sota de la importació anglesa i francesa.

Els nostres governants tenen prou cura de silenciar les veritables preocupacions d'Estat, i en aquest aspecte la qüestió marroquí es procura sostreure-la àdhuc del coneixement de les Corts. Si no fos així no podria actuar en la impunitat un poder militar i personal, que fa i desfà, a espatlles del Govern responsable, amb la complaença d'Alfons XIII, qui procura fer recaure els comandaments militars en els seus incondicionals amics. Hem de considerar, per tant, l'aventura del Marroc, com una escola pràctica de guerra per entreteniment i garantia de la família militar espanyola.

Veiem com les Corts han esmerçat alguns dies en la discussió de les actes, i ha sortit a relluir tota la repugnància d'uns procediments que són infal·libles per a procurar-se una majoria parlamentària. El grup de diputats de la Lliga, abans de sortir de Barcelona, ha contret el compromís de plantejar a les Corts una declaració sobre els drets de Catalunya, amb exposició d'un programa de reconstrucció nacional. I així ho compleixen els representants catalans, tot just constituïdes les Cambres. L'Abadal, en el Senat, es dol que en el discurs de missatge de la Corona no es faci la més lleu al·lusió al problema de Catalunya, i diu que se n'haurà de parlar forçosament en aquesta legislatura, i en el Congrés, és en Cambó qui aixeca el debat, en el qual s'hi arriba a parlar del mot terrible de «nacionalitat», en discutir-se unes esmenes presentades pels regionalistes a la contestació del missatge. Entre altres intervencions, remarcarem la del cap del Govern que s'ha referit a les delegacions de serveis que demanava la Mancomunitat i ha dit que en aquella concessió s'hi oposava la negativa nacional feta pel Parlament. La vibració que ha assolit el debat ens ho diu el comentari que a continuació transcrivim, reproduït d'un periòdic madrileny:

«La representació parlamentària catalana s'ha emancipat de la tirania del poder central abans que cap altra representació de la resta d'Espanya. En general, Catalunya elegix lliurement els seus representants a Corts. Catalunya independent de la coacció de l'Estat, té segura al Parlament una representació més o menys nombrosa. Així que, aquest grup de diputats independents, actuant tots els dies, en tots els moments, perseverantment, incansablement en el Congrés, bastaria per a renovar i transformar de dalt a baix la política espanyola. I aquesta seria la prova més fecunda i benefactora del seu amor i de la seva cultura que Catalunya donava a la resta d'Espanya». — DEMO.